

Mise IRRS v České republice: Český dozorný rámec pro jadernou bezpečnost a radiační ochranu je komplexní a robustní

26.5.2023 - | Státní úřad pro jadernou bezpečnost

Expertní tým Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) dospěl po dvanáctidenní misi v České republice k závěru, že je český dozorný rámec pro jadernou bezpečnost a radiační ochranu komplexní a robustní a Státní úřad pro jadernou bezpečnost coby národní kompetentní dozorný orgán naplňuje svou roli nezávislého regulátora. Tým také identifikoval některé oblasti, které je možné dále zlepšovat, včetně přípravy dozorného rámce pro nové typy jaderných zařízení a technologií.

Dne 26. května ukončil tým 19 expertů MAAE z 18 zemí misi IRRS (Integrated Regulatory Review Service) v České republice. Mise se uskutečnila na žádost vlády ČR.

Tým přezkoumal dohled nad všemi zařízeními a činnostmi využívajícími jadernou energii a ionizující záření, jakož i havarijní připravenost a odezvu na radiační mimořádnou událost, přepravu radioaktivních látek, vyřazování jaderných zařízení z provozu a kontrolu profesního a lékařského ozáření a ozáření obyvatelstva.

„Z našeho přezkumu vyplynulo, že SÚJB pracuje v komplexním a robustním dozorném rámci,“ uvedl vedoucí týmu IRRS Thomas Wildermann, ředitel odboru dozoru nad jadernou energií a radiační ochrany na Ministerstvu životního prostředí, ochrany klimatu a energetického sektoru Bádenska-Württemberska v Německu. „Mohu zodpovědně konstatovat, že SÚJB je odhodlán zlepšovat a přizpůsobovat své dozorné postupy budoucím výzvám.“

Tým IRRS během mise vedl rozhovory s vedením a pracovníky SÚJB a zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva obrany. Tým dále doprovázel inspektory SÚJB při jejich dozorových činnostech v Jaderné elektrárně Temelín a ve společnosti ISOTREND a navštívil zařízení pro nakládání s odpady DIAMO, s. p., Státní ústav radiační ochrany, v.v.i., Všeobecnou fakultní nemocnici v Praze a pracoviště výzkumných reaktorů na ČVUT.

"SÚJB si, jako ústřední správní orgán pro oblast využívání jaderné energie a ionizujícího záření, velmi cení nezávislé zpětné vazby a hodnocení našich dozorných procesů a činností. Zvláště pokud pochází od týmu erudovaných odborníků pod záštitou renomované mezinárodní organizace, jakou MAAE bezesporu je," uvedla Dana Drábová, předsedkyně SÚJB. „Samotná mise a přípravný proces, včetně sebehodnotících aktivit, byly pro SÚJB jedinečnou příležitostí, jak zvýšit efektivitu národní bezpečnostní infrastruktury.“

Tým IRRS předložil několik doporučení a návrhů k dalšímu zlepšování a k posílení českého dozorného systému a efektivního výkonu dozorných funkcí v souladu s bezpečnostními standardy MAAE.

Mezi doporučení a návrhy pro vládu České republiky patří např.:

- Přezkum bezpečnostního rámce s cílem zahrnout ustanovení pro nové typy zařízení a činností předpokládaných v národních strategických plánech v oblasti energetiky, jako jsou nové jaderné bloky a malé modulární reaktory.

- Zavedení právních požadavků, která zajistí, aby opatření v oblasti zabezpečení (*nuclear security*), včetně kybernetického zabezpečení, a jaderné bezpečnosti byla navrhována a prováděna integrovaným způsobem.

Mezi doporučení a návrhy pro SÚJB patří např.:

- Vypracování plánu pro zajištění dostupnosti dostatečného počtu kvalifikovaných pracovníků.
- Další rozvoj jeho integrovaného systému řízení s cílem posílit schopnost vykonávat účinný dozor nad dodržováním právních předpisů, včetně pravidelného provádění interních auditů.
- Revize programu připravenosti na radiační mimořádné události a reakce na ně, která by zahrnovala pravidelné a nezávislé hodnocení a pokyny pro přípravu, provádění a vyhodnocování cvičení v případě radiačních mimořádných událostí.

Závěrečná zpráva z mise bude Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost poskytnuta přibližně za tři měsíce. SÚJB poté zprávu zveřejní na svých webových stránkách.

Na misi IRRS naváže mise MAAE zaměřená na oblast nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem, vyřazování z jaderných zařízení z provozu a sanaci (ARTEMIS), plánovaná na říjen 2023.

Background:

Cílem misí IRRS je vyhodnotit, jak členské státy implementují bezpečnostní standardy MAAE. Tato zpětná vazba členským státům napomáhá posílit a zefektivnit jejich dozorný rámec v oblasti jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, nakládání s radioaktivními odpady a přepravy radioaktivních látek. Informace o misích IRRS jsou k dispozici na webových stránkách MAAE.

Bezpečnostní standardy MAAE poskytují pevný rámec základních standardů, požadavků a pokynů k zajištění bezpečnosti. Odrážejí mezinárodní shodu a slouží jako celosvětový referenční rámec pro ochranu osob a životního prostředí před škodlivými účinky ionizujícího záření.

<https://www.sujb.cz/aktualne/detail/mise-irrs-v-ceske-republice-cesky-dozorny-ramec-pro-jadernou-bezpecnost-a-radiacni-ochranu-je-komplexni-a-robustni>